

TALOUSARVIOALOITE 1152/2006 vp

Määrärahan osoittaminen kalatalouden edistämiseen

Eduskunnalle

Euroopan unionin kalastuspolitiikan tavoitteena on kalavarojen ja pyyntiponnistuksen kestävä tasapainon edistäminen. 1990-luvun puolivälissä Itämeren luonnonlohikannat olivat sukupuuttoon kuolemassa. Luonnonlohia oli jo alle 10 % saaliista Itämeren alueella. Tässä tilanteessa Suomi ryhtyi kansainvälisten sitoumustensa velvoittamana säätelemään luonnonlohikantoihin kohdistuvaa pyyntiä kutuvaelluksen aikana. Kevätkalastuksen säätelyllä oli ratkaiseva merkitys Itämeren luonnonlohikantojen pelastamiselle ja kantojen vahvistamisen käynnistämiseksi.

1990-luvulla Suomen lohipolitiikan linjana oli: paljon istutuksia, paljon pyyntiä. Nyt tilanne on muuttunut ratkaisevasti. Lohen merikuolleisuus on lisääntynyt dramaattisesti 2000-luvulla. Tutkimustulosten mukaan merikuolleisuus koskee erityisesti istutettuja lohenpoikasia. Nämä menestyvät huomattavasti heikommin meren olosuhteissa kuin luonnonkudusta syntyneet poikaset. Tästä johtuu, että nyt Itämeren lohisaaliista suurin osa on luonnonlohia. Itämeren koko lohitalous on voimakkaista istutustoimenpiteistä huolimatta nyt pääasiassa luonnonkudusta syntyneiden poikasten varassa.

Lohen saalismäärät ovat pudonneet kesällä 2006 romahdusmaisesti niin rannikolla (-50 %) kuin jokialueillakin (-30—40 %). Vuoden 2006 alustavien tietojen mukaan nuoremmat lohi-ikäluokat puuttuvat saaliista. Tämä ennakoii tulevaisuudessa vuosina lohikantojen yhä huononevan. Tässä tilanteessa tulisi vähentää kutuvaelluksella oleviin emokalaparviin kohdistuvaa pyyntiä.

Maa- ja metsätalousministeriö on kuitenkin menetellyt päinvastoin. Vuonna 2004 annetulla asetuksella lisättiin kutuvaelluksella olevaan emokalaparveen kohdistuvaa valikoivaa pyyntiä asteittain lähes kaksi viikkoa.

Lapin liitto on perustanut Lohirahaston, jonka tavoitteena on korvata 1-ryhmän ammattikalastajille ansionmenetykset, mikäli he pidättäytyvät lohen elinkeinokalastuksesta voimakkaimpien lohen jokeennousuviikkojen aikana. Lohirahasto on vapaaehtoisuuteen perustuen tehnyt kahtena peräkkäisenä vuonna sopimukset ansionmenetysten korvaamisesta ammattikalastajille (vuonna 2005 kahdeksan ammattikalastajan kanssa ja vuonna 2006 kuuden ammattikalastajan kanssa). Lohirahaston toimintaa on tarkoitus jatkaa resurssien puitteissa vuoden 2007 aikana Perämereltä lähtien pitkin Pohjanlahden rannikkoa. Tämän toiminnan tarkoituksena on turvata Itämeren luonnonlohikantojen säilyminen. Tähän tarkoitukseen tulisi osoittaa vuodelle 2007 varoja 300 000 euroa.

Kemijoen suurimman sivujoen Ounasjoen kunnostaminen on saatu päätökseen vuoden 2006 aikana. Kunnostamisen, johon käytettiin 5 000 000 euroa, tavoitteena oli saattaa joki mahdollisimman hyväksi vaelluskalakantojen ja muiden virtakutuisten kalakantojen lisääntymistä silmälläpitäen.

Lapin liitto on varautunut rahoittamaan EU-rahoituksella Kemi-Ounasjokeen rakennettavan kalatien. Kokonaiskustannusarvio on n. 7 000 000 euroa, mistä poikasistutusten ja emo-

kalasiirtojen kustannusarvio on n. 3 500 000 euroa. Poikasistutukset ja emokalojen siirrot tulee suunnitelman mukaan toteuttaa kansallisella rahoituksella viiden vuoden aikana. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos on arvioinut, että se pysyy toteuttamaan poikasistutuksista ja emokala-siirroista puolet laitoksen nykyrahoituksella sisäisin siirroin. Tämä merkitsee kuitenkin sitä, että maa- ja metsätalousministeriön tulee seuraavien viiden vuoden aikana osoittaa vuosittain 350 000 euroa Kemi- ja Ounasjoen vaelluskalakantojen palauttamista varten.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Simo Rundgren /kesk

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2007 talousarvioon momentille 30.40.51 lisäyksenä 650 000 euroa ja lisää momentin perusteluihin maininnan, että määräahasta osoitetaan 300 000 euroa Lohirahastolle määräaikaisten vapaaehtoisten sopimusten tekemiseen Pohjanlahden rannikon ammattikalastajien kanssa Itämeren luonnonlohikantojen pelastamiseksi ja 350 000 euroa Kemi-Ounasjoen vaelluskalakantojen poikasistutuksia ja emokalsiirtoja varten.